

KOOSTÖÖ

RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ

Rahvusvaheline koostöö on Eesti Panga tegevuses väga oluline. See, mis toimub väikese ja avatud majandusega Eestis, on enamasti tihedalt seotud protsessidega väljaspool Eestit. Keskpanga rahvusvahelisel suhtlusel on tähtis osa Eesti majanduspoliitiliste huvide kaitsmisel ja riigi majandusarengu küsimuste selgitamisel rahvusvahelisele üldsusele ning välisinvestoritele.

Tähtis on, et keskpanga välissuhtlus toimuks koordineeritult ning hästi läbimõeldult. Tõhusa koostöö alus on Eesti Panga välissuhtluse raamistik. See hõlmab regulaarseid majanduspoliitilisi ülevaateid ja eelkõige Euroopa Liidu riikide ning Eesti naaberriikide majanduspoliitilist seiret, arutelusid Euroopa Liidu komiteede ja töörühmade kohtumiste ettevalmistamiseks ning seal toimunud ülevaate saamiseks, välissuhtluse andmebaasi haldamist ja mitmesugustel rahvusvahelistel kohtumistel ning üritustel osalemist.

Enne komiteede ja kõrgetasemeliste koostööorganite istungeid toimuvad töökoosolekud, kus Eesti Panga osakondade eksperdid täpsustavad kohtumisel osaleva Eesti Panga esindajaga oluli-

sed küsimused Eesti Panga jaoks ja teevad ettepanekud sõnavõttudeks.

Eesti Panga välissuhtlusest moodustab mahukaima osa suhtlemine Euroopa institutsioonidega ja osalemine Euroopa Liidu töökohtumistel, mis omakorda tõhustab koostööd naaberriikide keskpankadega. 2009. aastal jõudsid lõppjärku Eesti liitumisläbirääkimised OECDga, kus osalesid ka Eesti Panga eksperdid.

Eesti Panga suhtluspartnerite seas on juba enam kui viisteist aastat olnud eriline roll Põhjamaade ja Balti riikide keskpankadel. Nii nagu möödunud aastatel, toimus ka 2009. aastal Balti keskpankade seminar ja kohtumised presidentide ning asepresidentide tasemel. Traditsiooniline kõrge tasemel ühisseminar Soome Pangaga peeti seekord Eestis ja keskendus Soome ning Eesti majandusarengule ja -poliitikale. Samuti käsitleti Põhjamaade ja Balti riikide finantssektori poliitikat ja kriisihalduse koostöö küsimusi. Rootsi Panga president Stefan Ingves pidas 2010. aasta alguses Eesti Pangas avaliku loengu „Exit strategies – the importance of coordinated solutions after the crisis”, mis oli ühtlasi osa professor Ragnar Nurkse mälestusele pühendatud loengusarjast.

Tabel 1. Eesti Panga lähetused aastatel 2008–2009

	2009			2008		
	Lähetused kokku	EK ja EKPSi lähetused	Muud lähetused	Lähetused kokku	EK ja EKPSi lähetused	Muud lähetused
Lähetuste arv	594	315	279	735	327	408
Töötajaid lähetuses	138	81	109	148	80	117
Lähetuspäevad	1661	914	747	1932	978	954
Lähetuskulud (mln kr)	6,3	3,7	2,6	7,8	4,3	3,5
Keskmine lähetuskulu (tuhat kr)	10,7	11,8	9,3	10,7	13,2	8,6
Lähetuse keskmine pikkus (päeva)	2,8	2,9	2,7	2,6	3,0	2,3

Tabel 2. Eesti Panga osalemine rahvusvaheliste organisatsioonide ja institutsioonide töös

Euroopa Liidu Nõukogu koostööorganid	Mitteametlik majandus- ja rahandusministrite nõukogu Majandus- ja rahanduskomitee
Euroopa Komisjoni koostööorganid	Euroopa panganduskomitee Euroopa pangajärevalve komitee Raha-, finants- ja maksebilansistatistika komitee Maksebilansistatistika komitee
Euroopa Keskpankade Süsteemi koostööorganid	Euroopa Keskpanga üldnõukogu Raamatupidamise ja rahatulu komitee Pangajärevalve komitee Rahatähtede komitee Avalike suhete komitee Personaljuhtimise komitee Infotehnoloogia komitee Siseaudiitorite komitee Rahvusvaheliste suhete komitee Õiguskomitee Turutehingute komitee Rahapoliitika komitee Makse- ja arveldussüsteemide komitee Statistikakomitee
Rahvusvaheline Majanduskoostöö Organisatsioon (OECD) – vaatljalikmuna kuni Eesti liitumiseni OECDga	Majanduspoliitika komitee Majandusarengu ja -seire komitee Finansturgude komitee Statistikakomitee Investeeringute komitee
Rahvusvaheline Arvelduspank (BIS)	BISi aktsionäride nõukogu BISi keskpankade presidentide töökohtumised BISi rahapoliitika koostööfoorum BISi statistikakomitee (Irving Fisher Committee) BISi tehnilise abi koordinaatorite koosolekud BISi turvaülemate komitee

Koostöö Euroopa Liidu institutsioonidega

Euroopa Keskpankade Süsteemi (EKPS), Euroopa Liidu Nõukogu ehk ministrite nõukogu ja Euroopa Komisjoni juurde asutatud komiteesid ja töögrupe, mille tegevuses Eesti Panga esindajad osalevad, on ligikaudu seitsekümmend. 2009. aastal võtsid Eesti Panga juhid ja eksperdid osa 315 komiteede ja töögruppide koostumisest ELi institutsioonides. Töö komiteedes ja töögruppides pakub võimalust läbi arutada ELi riikide eksperdiarvamus ja poliitiline arvamus, pakkudes igale osalejale tänuväärset võimalust oma seisukohti põhjendada ja selgitada.

Euroopa Keskpank

Euroopa Keskpank (EKP), kus eurosüsteemi keskpankade juhid langetavad euroala rahapoliitilised otsused, on Eesti Panga olulisim koostööpartner Euroopa Liidus. Eesti Pank on Euroopa Keskpankade Süsteemi täieõiguslik liige.

Kuni Eesti ei ole eurot kasutusele võtnud, on tähtsamad koostöövaldkonnad ELi majanduspoliitika, euroalavälise riikide rahapoliitika ning euroala laienemise ettevalmistused, sealhulgas euroalaga ühinemise tingimuste täitmise aruande ehk nn lähenemisaruande koostamine. Eesti Panga president osaleb koos ELi teiste keskpankade juhtidega tavaliselt neli korda aastas peetavatel EKP üldnõukogu istungitel. Igapäevane koostöö toimub EKPSi 13 komitees ja nende allstruktuurides. Seal koostatakse ühisanalüüse ning rahvuslike keskpankade esindajate osalusel valmistatakse ette otsustusorganite – EKP nõukogu ja üldnõukogu – tööd ja vahetatakse infot. Komiteede tegevus hõlmab keskpanga kõiki tegevusvaldkondi.

Valik Euroopa Keskpanga kohtumistel 2009. aastal käsitletud teemasid

Sobiva majanduspoliitika strateegia valik hinnataseme ühtlustumise ehk nomi-

naalse konvergensti perioodil huvitas Euroopa Liidu institutsioone ka 2009. aastal. Eesti jaoks on oluline, et majanduskasvu kiiruse ja inflatsioonitase hindamisel võetaks arvesse meie valuutakomiteepõhist fikseeritud vahetuskurssi ja piiriülesest (eelkõige Põhjamaadega) tugevasti lõimunud finantsüsteemi. Samuti on tähtis, et neid asjaolusid arvestataks Eesti majanduse rahastamist käsitledes. Eesti Pank selgitas Eesti majandusarengu eripära korduvalt Euroopa Keskpanga komiteede ja töögruppide koosolekutel.

Vahetuskursi stabiilsust tagav majanduspoliitiline raamistik ning majanduse ja turgude (sh tööturu) paindlikkus vahetuskursimehhanismi ERM2 raames. EKP hindab kord aastas vahetuskursimehhanismi ERM2 toimimist ja arutab sellega liitunud riikide lubaduste täitmist. EKP koostatavas ERM2 toimimise aruandes analüüsitakse vahetuskursimehhanismiga liitunud riikide majandusarengut, et hinnata nende sobivust euroalasse. Vahetuskursimehhanismiga ERM2 ühines Eesti 28. juunil 2004. Eesti esindajad on oma selgitustes ja materjalides rõhutanud vajadust keskenduda analüüsil eelkõige ERM2 toimimise seisukohalt esmaolulistele teemadele. ERM2 temaatikat arutati 2009. aastal ka Euroopa Liidu Nõukogu kohtumistel (vt lk 63).

Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu¹

2009. aasta veebruaris avalikustas Euroopa Komisjoni egiidi all tegutsenud Jacques de Larosière'i juhitud kõrgetasemeline töögrupp 31 soovitusi ELi finantsinstitutsioonide ja -turgude järelevalve organisatoorse ülesehituse kohta. Töögrupp andis soovitusi, kuidas tugevdada järelevalvet Euroopa finantsstabiilsuse üle, varajast eelhoiatust ja tugevdada koostööd kriisimehhanismide alal. 2009. aasta mais avalikustas Euroopa Komisjon teatise Euroopa finantsjärelevalve kohta, milles tegi ettepanekud Euroopa järelevalvestruktuuri ülevaatamiseks ning Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu (ESRB)

asutamiseks. ESRB alustab tööd tõenäoliselt 2011. aastal (vt lähemalt lk 40-41).

Euroopa Liidu Nõukogu

Peale Euroopa Keskpankade Süsteemi koostööorganite võtavad Eesti Panga esindajad osa ka Euroopa Liidu Nõukogu ehk ministrite nõukogu ja selle juures töötavate komiteede ning töögruppide tegevusest. Näiteks osales Eesti Panga president 2009. aasta aprillis ja oktoobris majandus- ja rahandusajade nõukogu (ECOFIN) mitteametlikel kohtumistel. Arutlusel olid Euroopa ja maailmamajanduse olukord ning väljavaated; ELi finantsstabiilsust käsitlevad küsimused, näiteks ELi finantssektori järelevalve praktika ühtlustamine, kriisi ajal võetud erakorraliste meetmete lõpetamise kavandamine ning riigirahanduse tõhustamine. Arutlusel oli ka viie aasta möödumine Euroopa Liidu laienemisest ning sellega kaasnenud areng.

Keskpanga kompetentsi kuuluvates küsimustes nõustavad Eesti Panga spetsialistid rahandusministeeriumi ametnikke, kes kord kuus valmistavad ette Euroopa Liidu majandus- ja rahandusministrite nõukogu (ECOFIN) kohtumisi. 2009. aastal olid selliste küsimuste hulgas riigirahanduse jätkusuutlikkuse tagamine, hinnang liikmesriikide majandus- ja rahanduspoliitikale, finantsturgude järelevalve ning piiriüleste kriiside lahendamise, sealhulgas finantssektori tugevusanalüüsi tulemuste hindamine. Aasta lõpus kerkis olulise küsimusena üles finantssektori kriisist ülesaamise ja majanduslike strateegiate kavandamine. Samuti kiitis ECOFIN heaks Euroopa Liidu positsioonid rahvusvahelisteks kohtumisteks IMFi ja G20ga.

Olulisemaid Euroopa Liidu Nõukogu allstruktuure, mille tööst Eesti Panga esindajad osa võtavad, on Euroopa Liidu Nõukogu majandus- ja rahanduskomitee (EFC) ning selle raames koos käivad töögrupid rahvusvaheliste majandusküsimuste ja müntide valdkonnas. Majandus-

¹ European Systemic Risk Board (ESRB).

ja rahanduskomitee valmistab ette ECOFINi koh- tumisi, seetõttu arutati 2009. aasta kohtumistel ka selle valdkonna kõiki olulisi küsimusi.

Euroopa Liidu Nõukogus 2009. aastal arutatud küsimused

Euroopa Liidu majandusolukord. 2009. aastat iseloomustasid kiired muutused ning teisel poolaastal ilmnasid majanduse elavnemise esimesed märgid. See omakorda intensiivistas ELi tasandil tegevust, millega kaasnes Euroopa majanduse senise päästeplaani raames võetud meetmete hindamine ning hakati kavandama samme kriisist ülesaamiseks.

Eesti Pank keskendus kommentaarides eelkõige Eesti ja teiste ERM2 riikide majanduspoliitika teemadele, sealhulgas eelarve pikaajalisele jätkusuutlikkusele ning inflatsiooni- ja struktuuripoliitika. Tähtis oli tagada Eesti kohta adekvaatne ja objektiivne hinnang ELilt ning üldjoontes vastas see Eesti Panga ootustele.

Euroala laienemine. Eesti Panga arvates on kogu ELi huvides, et euroala laieneks kooskõlas ELi asutamislepingu sätetega ja ühtseid reegleid järgides. Vastasel korral kannataks euro kui rahvusvahelise reservvaluuta usaldusväärsus.

Eesti Pank jälgis tähelepanelikult euroalaga liitumise kriteeriumide majanduslikult mõtestatud tõlgendamist kohtumistel Eestis ja ELis. Keskpang peab oluliseks, et ERM2 lubaduste käsitus oleks objektiivne ja Eestile ei tekiks täiendavaid kriteeriume euroalaga liitumiseks. Samuti tuleb rõhutada vanade ja uute liikmesriikide võrdse kohtlemise tähtsust.

Euroopa Liidu tasandil finantsjärelevalve ja kriisiohjamine. Finantsjärelevalve ja kriisiohjamise piiriülene koostöö tugevnes 2009. aastal, viies ühtlasi finantsjärelevalve raamistiku

reformi esimeste tulemusteni. Nimelt lepiti kokku Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu asutamises. Eesti finantsüsteemi eripärast tulenevalt on meie jaoks eriti tähtis tõhustada piiriülest järelevalvekoostööd. Eesti Pank toetab seisukohta, et piiriüleste pankadega seotud järelevalve korraldamisel ning finantskriiside reguleerimisel peab siht- ja lähteriigi riiklikel institutsioonidel olema selge rollijaotus.

Eesti Pank osales 2009. aastal ELi kõrgetasemelises töögrupis, mille algne eesmärk oli ette valmistada üleeuroopaline kriisiharjutus. Kriisiolukorras sai töögrupi ülesandeks jälgida ELi töökorralduse kitsaskohti.

Euroopa Liidu ühisseisukoht Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) küsimustes.

Keskpang osales 2009. aastal aktiivselt IMFi liikmesriikide majanduspoliitika seire tugevdamise ning laenupoliitika ajakohastamise aruteludes, kus püüti leida lahendusi üleilmsele majandus- ja finantskriisile ning taastada majandus- ja finantsstabiilsus. Kõrgendatud tähelepanu oli suunatud IMFi krediidisuutlikkuse tagamisele (fondi ressursside suurendamine) ning üleilmse likviidsuse suurendamisele (IMFi liikmesriikidele SDRide² jagamise teel). Niisamuti oli endiselt päevakorras IMFi valitsemise reform, sealhulgas kvootide ja esindatuse küsimus. Keskpang osales ka IMFi rahvusvahelise rahandus- ja finantskomitee (IMFC) kevad- ja sügiskoosolekutel esitatavate Euroopa Liidu ühisseisukohtade kujundamises.

Statistika. Eesti Pank on aastaid toetanud statistika heade tavade väljatöötamist ja rakendamist. Ka 2009. aastal pöörati suurt tähelepanu statistika kvaliteedile ja statistika ühtlustamisele ELi kõigis riikides. Keskpang toetas statistika kogumiseks, töötlemiseks ja avaldamiseks kuluvate vahendite tõhusamat kasutust konkreetsete põhieesmärkide seadmise kaudu (vt ka „Statistikategevus“ lk 44).

² SDR (*special drawing right*) on IMFi arvestusühik, mis võeti kasutusele 1969. aastal. SDRi väärtuse aluseks on neljast valuutast koosnev korv (USD; EUR; JPY; GBP).

Euroopa Komisjon

Eesti Panga esindajad osalevad Euroopa Komisjoni juures moodustatud pangandusekspertide, pangajärelevalve, maksebilansi ning raha-, finants- ja maksebilansistatistika komiteedes ning töörühmades, mis tegelevad kommunikatsiooni, statistika, majandusprognoside, maksesüsteemide, panganduse, sularaha ja müntide emiteerimise ning nende võltsinguid käsitlevate küsimustega. Komisjoni ekspertidega toimuvad regulaarsed kohtumised nii Eestis kui ka Brüsselis, et arutada Eesti majanduse väljavaateid ja täpsustada kõiki andmeid Euroopa Liidu riike käsitlevates majandusprognosides, mida koostab Euroopa Komisjon.

Koostöö Rahvusvahelise Valuutafondiga

Rahvusvaheline Valuutafond (IMF) on Eesti jaoks väga tähtis rahvusvahelise koostöö foorum, mis hõlmab enamikku maailma riikidest (täpsemalt 186 riiki). IMFi põhieesmärgid on tagada rahvusvahelise raha- ja finantssüsteemi stabiilsus, toetada jätkusuutlikku ja stabiilset majanduskasvu ning seega vältida maksebilansi- ja finantskriise, soodustada rahvusvahelise kaubanduse arengut. Eesti Vabariigi huvide esindamise eest fondis vastutab Eesti Pank.

Eesti Panga president on IMFi kõrgeima otsustusorgani, aktsionäride nõukogu liige ehk Eesti kuberner ning rahandusministeeriumi kantsler on aktsionäride nõukogu asendusliige ehk Eesti asekuuberner. Mõlemad osalevad igal aastal toimival IMFi aastakoosolekul. Kaks korda aastas (kevadell ja sügisel) koguneb aktsionäride nõukogu nõuandev organ rahvusvaheline rahandus- ja finantskomitee (IMFC).

Igapäevane koostöö IMFiga toimub eelkõige Eestit esindava Põhjamaade ja Balti riikide valijaskonna kaudu. See koondab kaheksa riiki (Eesti, Island, Leedu, Läti, Norra, Rootsi, Soome ja Taani), kes valivad ühise esindaja IMFi direktorite

nõukogusse. 2009. aastal esindas valijaskonna huvisid Rootsi direktor Jens Henriksson, alates 2010. aasta jaanuarist on valijaskonna direktor Taani esindaja Per Callesen. Fondi igapäevases otsustusprotsessis osalemiseks kooskõlastab valijaskond nende kaheksa riigi seisukohad direktorite nõukogus käsitletavates küsimustes.

Põhjamaade ja Balti riikide huvialasse kuuluvaid teemasid ja nendega seotud probleeme arutatakse kaks korda aastas valijaskonna rahandus- ja finantskomitees (NBMFC). Komiteesse kuulub igast valijaskonna riigist valitsusasutuse ja keskpanga esindaja. Kord aastas toimuvad ka valijaskonna koordineerimistöös iga päev osalevate ekspertide (koordinaatorite) kohtumised.

Rahvusvahelise Valuutafondi ja Eesti seirekoostöö raames toimus 2009. aastal kaks IMFi esindajate visiiti Eestisse. Fondi põhikirja IV artiklist tulenevad tavapärased majanduspoliitilised konsultatsioonid toimusid 14.–26. oktoobril, sellele eelnevalt korraldati Eestisse lühimissioon 12.–18. mail. Sügisel toimunud visiidi põhjal valminud põhiaruanne (IV artikli raport) avaldati pärast selle arutelu IMFi direktorite nõukogus 2010. aasta jaanuari alguses nii IMFi kui ka Eesti Panga veebilehel.

Esialgsetel andmetel toimub fondi visiit Eestisse 2010. aastal samuti sügisel, enne seda korraldatakse kevadel lühiviisiit.

Valik Rahvusvahelise Valuutafondi foorumitel 2009. aastal käsitletud teemasid

Arvestades IMFi mandaati (kaasa aidata majandus- ja finantsstabiilsuse säilitamisele ning pakuda liikmesriikidele finantstuge avaldunud maksebilansiprobleemide korral), on maailmamajanduses valitseva ebakindluse juures olnud fondil täita keskne roll – nii kriisile reageerimise kui ka rahvusvahelise finantsarhitektuuri reformi puhul.

IMFi laenuressursid ja –vahendid. Eeskätt on tähelepanu keskmes olnud kriisist mõjutatud

riikide toetamine. Paljud IMFi liikmesriigid toetasid fondi rahaga (kahepoolsed laenulepped), et tagada fondi laenuressursside piisavus ja kindlustatus finantsabi suurenenud nõudluse tõttu. Lisaks otsustas IMF oma krediidisuutlikkuse tõstmiseks müüa piiratud koguse fondi kullavarudest ning esimest korda emiteeriti IMFi võlakirju. Ülemaailmne majandusolukord on märkimisväärselt muutunud ja riskid on suured, seetõttu on IMF oma laenupoliitikat ja krediidiliine täiendanud.

Ülemaailmse likviidsuse suurendamiseks jagas IMF oma liikmesriikidele ühtekokku 283 miljardi USA dollari väärtuses SDRide jagamise IMFi liikmesriikidele³. Selle põhieesmärk oli vältida maailmamajanduse madalseisu või taandarengut ning säilitada likviidsus.

IMFi seiretegevus. Kuigi üleilmsete finantssüsteemide pinged on vähenenud ja IMFi tähelepanu keskmes on nüüd kriisist ülesaamise strateegiate kujundamine, on endiselt tähtis IMFi seiretegevuse tugevdamine ja laiendamine. Eelkõige on kõne all, kuidas ühendada IMFi kahepoolne (IV artikli konsultatsioonid) ja mitmepoolne seire ning saavutada makromajanduse ja finantssektori suurem kooskõla. Oluline on ka tõhustada majanduse haavatavuse tuvastamist ja analüüsi ning riskihinnanguid, mis on hädavajalikud tulevaste kriiside vältimiseks. Koos finantsstabiilsuse nõukoguga (FSB)⁴ on IMF välja töötanud töökindlamat eelhoiatussüsteemi. Sealjuures kasutatakse mõlema organisatsiooni eksperditeadmisi, et paremini välja selgitada üleilmseid riske ja finantssektori kitsaskohti.

Lisaks on IMF kaasatud G20 tippkohtumisel 2009. aasta septembris heaks kiidetud kiire, jätkusuutliku ja tasakaalustatud majanduskasvu raamdokumendi⁵ elluviimisse. Täpsemalt öeldes püüab G20 kujundada oma liikmesriikide poliitikat ja strateegiaid nii, et need toetaksid jätkusuutliku ülemaailmse majanduskasvu saavutamist. Selle kindlustamiseks aga vajatakse nii IMFi kui ka Maailmapanga analüütilist tuge. Fondil on palutud hinnata, kas G20 riikide tegevuskavad on ühise eesmärgi saavutamiseks kooskõlas, ning soovitada vajaduse korral täiendavate poliitiliste meetmete rakendamist. Esimesi vahetulemusi oodatakse 2010. aasta juunis toimuvaks G20 tippkohtumiseks.

Seire on IMFi mandaadi kohaselt tema üks põhi-tegevus, seetõttu peab Eesti Pank väga oluliseks selle tugevdamist, iseäranis finantssektori seire süvendamist ja tulemuste tihedamat seotust üldise majanduskeskkonna seirega. Üleilmsete finants- ja rahastamisrisi hinnangute andmisel aga oleme veendunud, et riigipõhise käsitluse asemel tuleks enam tugineda piirkondlikule ja grupipõhisele käsitlusele. Lisaks tuleks kriisiohjet riikide vahel rohkem ühtlustada.

IMFi juhtimispõhimõtete ja -süsteemi reform. 2009. aastal jätkusid arutelud IMFi juhtimissüsteemi tõhustamise teemal. Kuigi praegusest kriisist saadud kogemused kinnitavad, et IMFi direktorite nõukogu kui fondi otsustusorgan suudab liikmesriikide vajadustele ja ootustele kiiresti reageerida, on endiselt päevakorras IMFi legitiimsuse suurendamine ja poliitilise toetuse tagamine ehk vaeste riikide hääleõiguse suurendamine, mida on vaja fondi mandaadi edukaks täitmiseks.

Praegu on esmatähtis lõpetada 2008. aastal heaks kiidetud kvootide- ja hääleõiguse reform, mille kohaselt liikmesriikide kvootide arvutamise valem lihtsustatakse ning alaesindatud liikmesriikide kvote ja hääleõigust suurendatakse. Reformi jõustumiseks oodatakse liikmesriikidelt kuni 30. aprillini 2010 IMFi põhikirja asjaomaste muudatuste ratifitseerimist.⁶

Praegu on esmatähtis lõpetada 2008. aastal heaks kiidetud kvootide- ja hääleõiguse reform, mille kohaselt liikmesriikide kvootide arvutamise valem lihtsustatakse ning alaesindatud liikmesriikide kvote ja hääleõigust suurendatakse. Reformi jõustumiseks oodatakse liikmesriikidelt kuni 30. aprillini 2010 IMFi põhikirja asjaomaste muudatuste ratifitseerimist.⁶

³ SDRide kahe jagamise tulemusena sai Eesti 63,7 miljonit SDRi.

⁴ Financial Stability Board, mis asutati 2009. aasta aprillis FSF (Financial Stability Forum) asemele.

⁵ „Framework for Strong, Sustainable and Balanced Growth“.

⁶ Reformi järel suureneb Eesti kvoot ja hääleõigus IMFis vastavalt 31% ja 16%. Praegu on Eesti kvoot kehtiva valemiga kohaselt 65,2 miljonit IMFi arvestusühikut ehk SDRi (ligi 1,1 miljardit krooni) ehk 0,03% IMFi kvootide üldmahust. Praegu on Eestil 902 häälet ehk 0,04% koguhäälest.

Et IMFi legitiimsust veelgi suurendada, korraldatakse järgmine kvootide ülevaatus enne 2011. aasta jaanuari (korralisest ülevaatuses kaks aastat varem). Nii G20 riikide liidrid kui ka IMFC on teinud ettepaneku suurendada arenevate ja arenguriikide kvooti ülesindatud liikmesriikide arvelt vähemalt 5%. Ettepaneku menetlemine jätkub 2010. aastal.

Eesti on Põhja- ja Baltimaade valijaskonna liikmena alati toetanud IMFi juhtimissüsteemi tõhusdamist, tagades samal ajal Euroopa Liidu ja Eesti asjakohane esindatus IMFi juhtorganites.

Koostöö Rahvusvahelise Arvelduspankaga

Rahvusvaheline Arvelduspank (BIS) on keskpankade vanemaid koostööfoorumid. Eesti Pank on BISi asutajaliige (BIS asutati 1930. aastal) ning Eesti Panga president osaleb keskpankade juhtide regulaarsetel kohtumistel.

BISi kohtumistel käsitletakse aktuaalseid rahapoliitilisi küsimusi (sh keskpanga rolli), eri maailmajagude majandus- ja finantsturgude olukorda ning finantssektori juhtimist ja järelevalvet.

Koostöö reitinguagentuuridega

Eesti saab alates 1997. aastast riigireitingu hinnanguid kolmelt peamiselt üleilmselt reitinguagentuurilt: Moody's Investors Service, Standard & Poor's ja Fitch Ratings. Eesti Pank korraldab Eesti riigi suhteid reitinguagentuuridega. See hõlmab reitinguviite kord aastas ning pidevat suhtlust analüütikutega (loe lähemalt alapeatükis „Riigireiting” lk 113).

KOOSTÖÖ EESTIS

Eesti Panga eksperdid ja juhid osalevad mitmesugustes Eesti koostööorganites (vt tabel 3).

Riigisisese kõrgetasemelise koostöö näide on Eesti Panga algatusel korrapäraselt kord kvartalis toimuvad nn neljapoolsed kohtumised, kus keskpanga, rahandusministeeriumi, majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi ning peaministri büroo ametnikud ja riigi presidendi majandusnõunik arutlevad päevakajalistel majandusteemadel: Eesti majandusolukord ja -prognoos, eelarvestrateegia, finantsstabiilsus, Eesti tööturu olukord, rahvusvaheline koostöö jne. Nimetada tuleb ka Eesti Panga, rahandusministeeriumi ja finantsinspeksiooni ühiskomisjoni kohtumisi finantssektori poliitika küsimustes.

Tabel 3. Eesti Panga osalemine koostöös Eestis

- Euroopa Liidu Koordinatsioonikogu (KOK)
- Lissaboni protsessi töögrupp
- Asjatundjate komisjon ja selle alltöörühmad
- Välisasjade töögrupp
- Euroopa Maksenõukogu (EPC) Eesti toimkonna koosolek
- Finantsteenuste seadusandluse töögrupp
- Rahapesu ja terrorismi tõkestamise koordinatsioonikomisjon
- Arengukoostöö ja arenguabi töörühm
- Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) liitumisläbirääkimiste komisjon
- Töögrupp Eesti esindamiseks Euroopa Komisjonis, Euroopa Kohtus ja esimese astme kohtus Eesti seisukohtade väljatöötamiseks
- Euroopa Liidu edasise laienemisega tegelev töörühm

Eesti Pank osaleb aktiivselt rahandusministeeriumi juhitavas ning korrapäraselt koos käivas asjatundjate komisjonis, mis teeb ettevalmistusi euro kasutuselevõtuks Eestis. 2009. aasta viimastel kuudel aktiveerus märkimisväärselt asjatundjate komisjoni ja selle allüksuste tegevus.

Eesti Pank on asjatundjate komisjoni allüksuste raames koos teiste riigiasutuste ja erasektori esindajatega tõhustanud ettevalmistusi sularaha, maksesüsteemide ühtlustamise, õigusküsimuste ning avaliku kommunikatsiooni valdkonnas. 2010. aasta veebruariks valmistati ette Vabariigi Valitsuse eurole ülemineku plaani uus üksikasjalik versioon.

Eesti Panga president kuulub ka peaministri juhitavasse eurogrupi poliitilisse tööühma, mis jälgib Maastrichti kriteeriumide täitmist ja koordineerib Eesti ühinemist euroalaga.

Iga kuue kuu tagant vahetub Euroopa Liidu eesistujariik, siis täpsustatakse uueks eesistumisperioodiks alati ka Eesti poliitilised prioriteedid ja eesmärgid. Eesti Pank täpsustab samal ajal keskpanga jaoks esmatähtsad teemad Euroopa Liidus ning teavitab nendest ka valitsust. Valitsuse pikaajalised eesmärgid on kinnitatud kolmeaastasest raamprogrammis Eesti üldiste eesmärkide elluviimiseks Euroopa Liidus.

Euroopa Liidu otsustusprotsessides osalemise koordineerimiseks Eestis on 2005. aastal asutatud Euroopa Liidu koordineerimiskogu (KOK), mille töös osalevad kõik ministeeriumid ja Eesti Pank. KOKi tegevus hõlmab Euroopa Liidu õigusaktide ülevõtmise koordineerimist, valitsusele esitatavate seisukohtade arutelu ning ametkondade teabevahetust Euroopa Liidu küsimustes.

Koostöö Presidendi Kantseleiga

Eesti Panga juhatuse liige Märten Ross on Vabariigi Presidendi mõttekoja liige. Mõttekoda analüüsib erinevaid eluvaldkondi ja järelduste põhjal töötab välja soovitusi Eesti tasakaalustatud arenguks.

Koostöö rahandusministeeriumiga

Eesti Pank ja rahandusministeerium teevad iga-päevast koostööd õigusaktide väljatöötamisel, rahvusvahelisel suhtlemisel ja mitmes muus valdkonnas. Ka 2009. aastal korraldati keskpanga ja rahandusministeeriumi ühisseminar, mis seekord keskendus majandus- ja eelarvepoliitika pikaajalisele arengule.

Koostöö finantsinspeksiooniga

Koostöö Eesti Panga juures asuva finantsinspeksiooniga keskendub finantsüsteemi arengu jälgimisele, finantssektori määrustikule ning rahvusvahelisele koostööle.

Koostöö Eesti Pangaliidu ja pankadega

2009. aastal peeti mitu kõrgel tasemel kohtumist Eesti Pangaliidu liikmete ehk Eestis tegutsevate kommertsbankade esindajatega. Need kohtumised on keskpanga ja erasektori koostöö ning infovahetuse alus. Kommertsbankade eksperdid kohtuvad sageli Eesti Panga osakondade esindajatega, et täpsustada Eesti panganduse infrastruktuuri arendamise tehnilisi küsimusi.